WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)
z dnia 18 lipca 2006 r.*

W sprawie C-119/04

mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 228 WE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wniesioną w dniu 4 marca 2004 r.,

Komisja Wspólnot Europejskich, reprezentowana przez E. Traversę i L. Pignataro, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Republice Włoskiej, reprezentowanej przez I.M. Braguglię, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez M. Fiorillego, avvocato dello Stato, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana,

* Język postępowania: włoski.

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: V. Skouris, prezes, P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas i J. Malenovský, prezesi izb, J.P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr, J.N. Cunha Rodrigues (sprawozdawca), J. Klučka, U. Lõhmus i E. Levits, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Poiares Maduro,
sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 15 listopada 2005 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 26 stycznia 2006 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 W skardze Komisja Wspólnot Europejskich wnosi do Trybunału o:

— stwierdzenie, że nie podejmując wszystkich działań niezbędnych w celu wykonania wyroku z dnia 26 czerwca 2001 r. w sprawie C-212/99 Komisja przeciwko Włochom, Rec. str. I-4923, Republika Włoska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy art. 228 WE;

— nałożenie na Republikę Włoską obowiązku zapłaty na rzecz Komisji, na rachunek „Dochody własne Wspólnoty Europejskiej", okresowej kary pieniężnej w wysokości 309 750 EUR za każdy dzień zwłoki w podjęciu działań niezbędnych do zastosowania się do ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Włochom, począwszy od dnia ogłoszenia niniejszego wyroku do dnia wykonania ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Włochom;

— obciążenie Republiki Włoskiej kosztami postępowania.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

2 Artykuł 39 ust. 1 WE ma następujące brzmienie:

„Zapewnia się swobodę przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty".

3 Na podstawie art. 39 ust. 2 WE swoboda przepływu pracowników oznacza zniesienie wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową między pracownikami państw członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia i innych warunków pracy.

Uregulowania krajowe

4 W dniu 14 stycznia 2004 r. rząd włoski przyjął decreto legge nr 2 (dekret z mocą ustawy) w sprawie pilnych przepisów dotyczących wynagradzania współpracowników lingwistycznych na niektórych uniwersytetach oraz w sprawie równorzędnych kwalifikacji (GURI nr 11 z dnia 15 stycznia 2004 r., str. 4, zwany dalej „dekretem z mocą ustawy nr 2/2004").

5 Artykuł 1 ust. 1 dekretu z mocą ustawy nr 2/2004 przewiduje:

„W celu wykonania wyroku wydanego przez Trybunał Sprawiedliwości [...] w dniu 26 czerwca 2001 r. w sprawie C-212/99 współpracownikom lingwistycznym, byłym lektorom języków obcych [zwanych dalej „byłymi lektorami"] na uniwersytetach: La Basilicata, w Mediolanie, w Palermo, w Pizie, La Sapienza w Rzymie oraz l'Orientale w Neapolu [zwane dalej „zainteresowanymi uniwersytetami"] przyznaje się [...] proporcjonalnie do liczby godzin świadczonej pracy, przy uwzględnieniu pełnowymiarowego zatrudnienia odpowiadającego 500 godzinom, wynagrodzenie odpowiadające wynagrodzeniu mianowanych pracowników naukowych zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy ze skutkiem od dnia pierwszego zatrudnienia, z zastrzeżeniem możliwości korzystniejszego wynagradzania [...]".

6 Na podstawie art. 1 decreto legge nr 57 z dnia 2 marca 1987 r., zmienionego następnie w ustawę nr 158 z dnia 22 kwietnia 1987 r. (GURI nr 51 z dnia 3 marca 1987 r.), zmieniającego art. 32 dekretu Prezydenta Republiki nr 382 z dnia 11 lipca 1980 r. (dodatek zwykły do GURI nr 209 z dnia 31 lipca 1980 r.), maksymalna liczba godzin pracy rocznie mianowanych pracowników naukowych świadczonych celem nauczania wynosi 350 godzin w systemie pracy w pełnym wymiarze oraz 200 godzin w systemie pracy w niepełnym wymiarze. Wynagrodzenie mianowanych pracowników naukowych w niepełnym wymiarze czasu pracy stanowi kwotę ryczałtową obejmującą wynagrodzenie za nauczanie w wymiarze 200 godzin oraz działalność naukową, której wymiar nie został oszacowany.

7 Artykuł 51 ogólnokrajowego porozumienia zbiorowego pracy dla pracowników akademickich (zwanego dalej „CCNL"), zawartego na lata 1994–1997, przewidywał w odniesieniu do współpracowników i ekspertów lingwistycznych własnego języka ojczystego (zwanych dalej „współpracownikami i ekspertami lingwistycznymi") faktyczną pracę w wymiarze 500 godzin rocznie. Ta ogólna rama odniesienia zezwalała na odstępstwa.

Wyrok w sprawie Komisja przeciwko Włochom

8 W pkt 1 sentencji ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Włochom Trybunał orzekł:

„Nie zapewniając uznania praw nabytych byłym lektorom języków obcych [...], zatrudnionych następnie jako współpracownicy i eksperci lingwistyczni [...], chociaż uznanie takie zapewniono wszystkim pracownikom posiadającym obywatelstwo włoskie, Republika Włoska uchybiła zobowiązaniom, jakie na niej ciążą na mocy art. [39 WE]".

Postępowanie poprzedzające wniesienie skargi

9 Pismem z dnia 31 stycznia 2002 r. Komisja przypomniała władzom włoskim o konieczności zastosowania się do zobowiązań wynikających z ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Włochom.

10 Pismami z dnia 10 kwietnia, 8 lipca i 16 października 2002 r. wspomniane władze odpowiedziały na ten monit, przekazując Komisji następujące informacje:

— kopię pisma z dnia 27 marca 2002 r., którym włoski minister szkolnictwa, uniwersytetów i badań naukowych wezwał zainteresowane uniwersytety do zastosowania się do ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Włochom w terminie 45 dni;

— informację na temat aktów przyjętych przez wspomniane uniwersytety „w celu zapewnienia byłym lektorom [...] uznania stażu pracy na podstawie wyroku wydanego przez Trybunał Sprawiedliwości";

— wyjaśnienia co do treści i skutków uchwał przyjętych przez każdy ze wspomnianych uniwersytetów.

11 W następstwie tego Komisja zwróciła się pismem z dnia 11 grudnia 2002 r. do władz włoskich o wyjaśnienie metod i kryteriów zastosowanych przez zainteresowane uniwersytety do obliczenia wysokości podwyżek przyznanych byłym lektorom, włączonych od 1994 r. do nowo utworzonego korpusu współpracowników i ekspertów lingwistycznych.

12 Odpowiadając na to wezwanie, rząd włoski pismem z dnia 24 stycznia 2003 r. poinformował Komisję o projekcie układu związanego z CCNL — drugi dwuletni okres gospodarczy 2000–2001, podpisanego w dniu 18 grudnia 2002 r. przez agencję rządową odpowiedzialną za negocjowanie umów o pracę w sektorze publicznym (ARAN) oraz związki zawodowe pracowników akademickich. Projekt ten obejmował szczegółowe postanowienia dotyczące współpracowników i ekspertów lingwistycznych (byłych lektorów) w celu „zastosowania się do wyroku wydanego przez Trybunał Sprawiedliwości w dniu 26 czerwca 2001 r. w sprawie C-212/99".

13 Uznawszy, że działania te nie stanowią dowodu na zaprzestanie uchybień, Komisja w dniu 30 kwietnia 2003 r. skierowała do Republiki Włoskiej uzasadnioną opinię, w której stwierdziła, że poprzez niepodjęcie wszelkich działań niezbędnych w celu wykonania ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Włochom to państwo członkowskie uchybiło zobowiązaniom, które na nim ciążą na mocy art. 39 WE. Komisja przypomniała temu państwu członkowskiemu, że jeśli spór będzie toczył się przed Trybunałem, to Komisja wniesie o nałożenie na Republikę Włoską okresowej kary pieniężnej. Ponadto wspomniana uzasadniona opinia przewidywała, że Republika Włoska powinna podjąć kroki niezbędne do zastosowania się do niej w terminie dwóch miesięcy od dnia jej doręczenia.

14 W odpowiedzi na uzasadnioną opinię rząd włoski przekazał Komisji kilka dokumentów, wśród których znajdowały się między innymi pisma z dnia 16 czerwca i 12 listopada 2003 r., informujące Komisję odpowiednio o ostatecznej wersji CCNL, zawartego w dniu 13 maja 2003 r. oraz o krokach, które właściwe instytucje miały zamiar wkrótce podjąć. W dniu 28 stycznia 2004 r. rząd ten przekazał Komisji kopię dekretu z mocą ustawy nr 2/2004.

15 W tych okolicznościach, uznając, że Republika Włoska nie wykonała w całości ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Włochom, Komisja postanowiła wnieść niniejszą skargę.

W przedmiocie uchybienia

Argumentacja stron

16 Komisja podnosi, iż na podstawie art. 22 pkt 3 ostatecznej wersji CCNL „przy okazji rokowań uzupełniających wykonany zostanie wyrok wydany przez Trybunał

Sprawiedliwości [...] w dniu 26 stycznia 2001 r. w sprawie C-212/99 [...] poprzez określenie siatki płac w odniesieniu do kategorii [współpracowników i ekspertów lingwistycznych]", z uwzględnieniem posiadanego przez nich doświadczenia. Komisja jest zdania, że wspomniana wersja ostateczna nie wymienia kategorii stanowisk uznanych za równorzędne ze stanowiskami byłych lektorów.

17 Komisja twierdzi ponadto, że dekret z mocą ustawy nr 2/2004 przyrównał kategorię byłych lektorów do mianowanych pracowników naukowych pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy. Jednakże lektor języka obcego pracujący w pełnym wymiarze czasu pracy powinien według niej być traktowany na równi z mianowanymi pracownikami naukowymi w pełnym wymiarze czasu pracy, w przeciwnym razie znajdzie się w mniej korzystnej sytuacji jeśli chodzi o zaległe wynagrodzenia oraz uprawnienia emerytalne. Okoliczność, iż byłym lektorom przyznano podwyżki wynagrodzenia począwszy od określonej daty, nie oznacza sama w sobie, że dyskryminacja ze względu na przynależność państwową została usunięta.

18 Komisja uważa, że Republika Włoska nie przedstawiła dowodów na to, że uniwersytety wypłaciły zaległe wynagrodzenia i należne podwyżki, jak również kwoty odpowiadające składkom na ubezpieczenie społeczne, do których byli lektorzy mieli prawo, zważywszy na faktycznie przepracowane godziny nauczania.

19 Republika Włoska podnosi, że podjęte inicjatywy powinny być oceniane w świetle włoskiego systemu regulowania stosunku pracy, który opiera się na rokowaniach zbiorowych.

20 Według tego państwa członkowskiego przyjęcie dekretu z mocą ustawy nr 2/2004 miało właśnie na celu zaradzenie niepowodzeniu rokowań zbiorowych na uniwersytetach. Stąd dekret z mocą ustawy zobowiązał opieszałe uniwersytety do odtworzenia kariery zawodowej byłych lektorów poprzez przyjęcie wynagrodzenia mianowanego pracownika naukowego w niepełnym wymiarze czasu pracy za punkt odniesienia.

21 Władze włoskie twierdzą, że wybór tej kategorii pracowników krajowych uzasadnia się brakiem możliwości przyrównania zadań mianowanych pracowników naukowych zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy do zadań byłych lektorów.

22 Z jednej strony głównym zadaniem pracowników naukowych są badania naukowe, natomiast nauczanie ma w ramach ich działalności jedynie drugorzędny i marginalny aspekt. Jakiekolwiek inne rozwiązanie powodowałoby obniżenie wartości pracy związanej z badaniami naukowymi w wynagrodzeniu pracowników akademickich.

23 Z drugiej strony ustalona analogia pomiędzy zawodami byłych lektorów i mianowanych pracowników naukowych zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy znalazła swe uzasadnienie w braku wyłączności stosunku pracy tych ostatnich z ich pracodawcą, co pozwala im wykonywać również działalność wchodzącą w zakres kategorii wolnych zawodów.

24 W tych okolicznościach wykonanie ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Włochom ogranicza się do wymogu, by porozumienie zbiorowe zawarte przez zainteresowane uniwersytety zostało uzupełnione klauzulą zawierającą kryteria zezwalające na zapewnienie zachowania praw nabytych przez byłych lektorów w ramach ich poprzednich stosunków pracy.

Ocena Trybunału

25 Na wstępie należy przypomnieć, że państwo członkowskie nie może powoływać się na przepisy, praktyki lub sytuacje w jego porządku prawnym dla uzasadnienia uchybienia zobowiązaniom wynikającym z prawa wspólnotowego (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Włochom pkt 34 oraz wyrok z dnia 9 września 2004 r. w sprawie C-195/02 Komisja przeciwko Hiszpanii, Zb.Orz. str. I-7857, pkt 82).

26 Stąd argument podnoszony przez Republikę Włoską, iż problem uznania praw nabytych byłych lektorów należy oceniać w świetle włoskiego systemu regulowania stosunku pracy, który opiera się na rokowaniach zbiorowych, nie może być przyjęty.

27 Ponadto zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, datą odniesienia dla oceny istnienia uchybienia w rozumieniu art. 228 WE jest upływ terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii sporządzonej na podstawie tego przepisu (zob. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie C-304/02 Komisja przeciwko Francji, Zb.Orz. str. I-6263, pkt 30, oraz z dnia 14 marca 2006 r. w sprawie C-177/04 Komisja przeciwko Francji, Zb.Orz. str. I-2461, pkt 20).

28 W niniejszym wypadku bezsporne jest, że w dniu upływu terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii z dnia 30 kwietnia 2003 r. Republika Włoska nie podjęła jeszcze wszystkich działań w celu wykonania ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Włochom.

29 Jak wynika z pkt 21 i 22 ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Włochom, zasada równości traktowania przewidziana w art. 39 WE wymaga, by byli lektorzy, którzy związani byli umową o pracę na czas określony, zachowali w chwili zastąpienia tej umowy umową na czas nieokreślony wszelkie prawa nabyte od dnia pierwszego zatrudnienia. Gwarancja ta pociąga za sobą skutki nie tylko w sferze podwyżek wynagrodzeń, lecz również w zakresie stażu pracy i opłacenia przez pracodawcę składek na ubezpieczenie społeczne.

30 Z akt sprawy wynika, że w celu wykonania ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Włochom Republika Włoska przyjęła w pierwszym etapie następujące środki:

— na uniwersytecie w Mediolanie: umowa zbiorowa dotycząca współpracowników i ekspertów lingwistycznych podpisana w dniu 27 listopada 1999 r. przewidy-

wała, że działalność, jaką ci ostatni wykonywali w charakterze lektorów języków obcych, powinna zostać uwzględniona przy określaniu ich wynagrodzeń. W rezultacie uniwersytet ten pismem z dnia 7 maja 2002 r. poinformował rząd włoski, że wynagrodzenia współpracowników i ekspertów lingwistycznych zostały podwyższone, a zaległe wynagrodzenia zostały obliczone w oparciu o pułap 450 godzin nauczania rocznie;

— na uniwersytecie w Pizie: decyzją dyrektora administracyjnego z dnia 13 marca 2002 r. oraz rektora z dnia 10 maja 2002 r. byli lektorzy mieli otrzymać zaległe wynagrodzenia w oparciu o trzy stopnie stażu pracy;

— swą decyzją z dnia 17 maja 2002 r. dyrektor administracyjny uniwersytetu La Sapienza w Rzymie postanowił, że staż pracy byłych lektorów będzie obliczony w oparciu o 400 godzin nauczania rocznie;

— uniwersytet w Palermo ogłosił pismem z dnia 27 maja 2002 r., że przystąpi do wyrównania wynagrodzeń byłych lektorów w oparciu o trwające obliczenia;

— decyzją rektora uniwersytetu l'Orientale w Neapolu z dnia 20 maja 2002 r. współpracownicy i eksperci lingwistyczni otrzymali zaległe wynagrodzenia obliczone w oparciu o 318 godzin nauczania rocznie;

— swą decyzją z dnia 22 maja 2002 r. dyrektor administracyjny uniwersytetu La Basilicate ustalił staż pracy współpracowników i ekspertów lingwistycznych w oparciu o pięć stopni stażu oraz podstawę ryczałtową 400 godzin nauczania rocznie.

31 Działania te nie mogły być uznane za wystarczające ani za ostateczne dla wykonania ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Włochom i sam rząd włoski za takie ich nie uważał.

32 Należy zatem stwierdzić, że bez względu na działania wymienione w pkt 30 niniejszego wyroku, uchybienie trwało do chwili, kiedy upłynął termin wyznaczony w uzasadnionej opinii.

33 Ponieważ Komisja wnosi o nałożenie na Republikę Włoską okresowej kary pieniężnej, należy również ustalić, czy zarzucane uchybienie trwało do dnia, kiedy Trybunał badał okoliczności faktyczne sprawy (zob. ww. wyroki z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 31, oraz z dnia 14 marca 2006 r. Komisja przeciwko Francji, pkt 21).

34 W dniu 14 stycznia 2004 r. Republika Włoska przyjęła dekret z mocą ustawy nr 2/2004, którego celem było zapewnienie ram prawnych i finansowych koniecznych do umożliwienia każdemu z zainteresowanych uniwersytetów dokładnego odtworzenia ostatecznie kariery zawodowej byłych lektorów.

35 Ramy prawne ustanowione przez dekret z mocą ustawy nr 2/2004 opierają się — z zastrzeżeniem możliwości korzystniejszego traktowania — na dwóch zasadach, zgodnie z którymi:

— odtworzenie kariery zawodowej byłych lektorów dokonuje się poprzez przyjęcie za punkt odniesienia wynagrodzenia mianowanych pracowników naukowych w niepełnym wymiarze czasu pracy;

— wynagrodzenie to przyznaje się byłym lektorom proporcjonalnie do liczby godzin świadczonej pracy, przy uwzględnieniu pełnowymiarowego zatrudnienia odpowiadającego 500 godzinom nauczania rocznie.

36 Kryterium 500 godzin rocznie opiera się na liczbie godzin pracy współpracowników i ekspertów lingwistycznych (byłych lektorów), jak przewidywał CCNL na okres 1994–1997. Okazuje się to być kryterium obiektywnym, pozwalającym na zaradzenie trudnościom właściwym ocenie kariery zawodowej wszystkich byłych lektorów każdej z osobna. W tym względzie wystarczy przypomnieć, że nie wszystkie uniwersytety przedstawiły dowody na istnienie porozumień zbiorowych ustanawiających kryteria konieczne dla dokładnego odtworzenia kariery zawodowej byłych lektorów.

37 Należy stwierdzić, że wybór kariery mianowanych pracowników naukowych zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy jako kategorii odniesienia pracowników krajowych dla odtworzenia kariery zawodowej byłych lektorów wchodzi w zakres właściwości władz krajowych. Z przywoływanego powyżej wyroku w sprawie Komisja przeciwko Włochom nie wynika, by Republika Włoska była zobowiązana zidentyfikować kategorię pracowników porównywalnych z byłymi lektorami i zupełnego zrównania traktowania tych ostatnich z traktowaniem tej kategorii.

38 Zważywszy na powyższe rozważania, Trybunał nie jest w stanie stwierdzić, w oparciu o informacje dostarczone przez Komisję, że kryteria wskazane w pkt 36 i 37 niniejszego wyroku są niewłaściwe, tym bardziej że wydaje się, że ich zastosowanie nie stanowi przeszkody w tym, by w szczególnych przypadkach odtworzenie kariery zawodowej byłych lektorów mogło być dokonywane w oparciu o korzystniejsze traktowanie.

39 Nie można zatem uznać, że dekret z mocą ustawy nr 2/2004 zapewnia niewłaściwe ramy prawne dla umożliwienia każdemu z zainteresowanych uniwersytetów dokładnego odtworzenia kariery zawodowej byłych lektorów.

40 Pozostaje jeszcze sprawdzić, czy działania podejmowane przez zainteresowane uniwersytety po przyjęciu dekretu z mocą ustawy nr 2/2004 osiągnęły zapowiedziane cele.

41 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, do Komisji należy, w ramach niniejszego postępowania, dostarczenie Trybunałowi wystarczającej informacji koniecznej do określenia stanu wykonania przez państwo członkowskie wyroku w sprawie uchybienia zobowiązaniom (wyrok z dnia 4 lipca 2000 r. w sprawie C-387/97 Komisja przeciwko Grecji, Rec. str. I-5047, pkt 73). Natomiast jeśli Komisja dostarczyła wystarczającej liczby informacji wskazujących na dalsze trwanie uchybienia, państwo członkowskie musi podważyć w sposób zasadniczy i szczegółowy przedstawione dane i wypływające z nich wnioski (ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 56)

42 Należy stwierdzić, że poza deklaracjami zainteresowanych uniwersytetów o przeprowadzeniu pełnego uznania praw nabytych byłych lektorów rząd włoski przedstawił szczegółowe tablice dotyczące wprowadzenia tego uznania w każdym z tych uniwersytetów.

43 Oczywiście informacje o wynagrodzeniu zawarte w aktach sprawy zostały sporządzone przez uniwersytety, a nie przez wierzycieli, a w przypadku uniwersytetu l'Orientale w Neapolu wypłata miała zostać dokonana później w tym samym miesiącu, w którym sporządzono tę informację (październik 2004).

44 Jednakże informacje dostarczone Trybunałowi nie mogą powodować podania w wątpliwość informacji wymienionych w pkt 42 niniejszego wyroku.

45 W tych okolicznościach brak jest wystarczających informacji, które pozwalałyby Trybunałowi stwierdzić, że w dniu badania okoliczności faktycznych sprawy uchybienie wciąż trwało.

46 Stąd nałożenie okresowej kary pieniężnej nie jest uzasadnione.

47 W związku z powyższym należy stwierdzić, że nie zapewniając w dniu upływu terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii uznania praw nabytych byłych lektorów, zatrudnionych następnie w charakterze współpracowników i ekspertów lingwistycznych, chociaż uznanie takie zapewniono wszystkim pracownikom posiadającym obywatelstwo włoskie, Republika Włoska nie podjęła wszystkich niezbędnych działań w celu wykonania ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Włochom i stąd uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy art. 228 WE.

W przedmiocie kosztów

48 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie Republiki Włoskiej kosztami postępowania, a Republika Włoska przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

1) **Nie zapewniając w dniu upływu terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii uznania praw nabytych byłych lektorów języków obcych, zatrudnionych następnie w charakterze współpracowników i ekspertów lingwistycznych własnych języków ojczystych, chociaż uznanie takie zapewniono wszystkim pracownikom posiadającym obywatelstwo włoskie, Republika Włoska nie podjęła wszystkich niezbędnych działań w celu wykonania wyroku z dnia 26 czerwca 2001 r. w sprawie C-212/99 Komisja przeciwko Włochom i stąd uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy art. 228 WE.**

2) **W pozostałym zakresie skarga zostaje oddalona.**

3) **Republika Włoska zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Podpisy